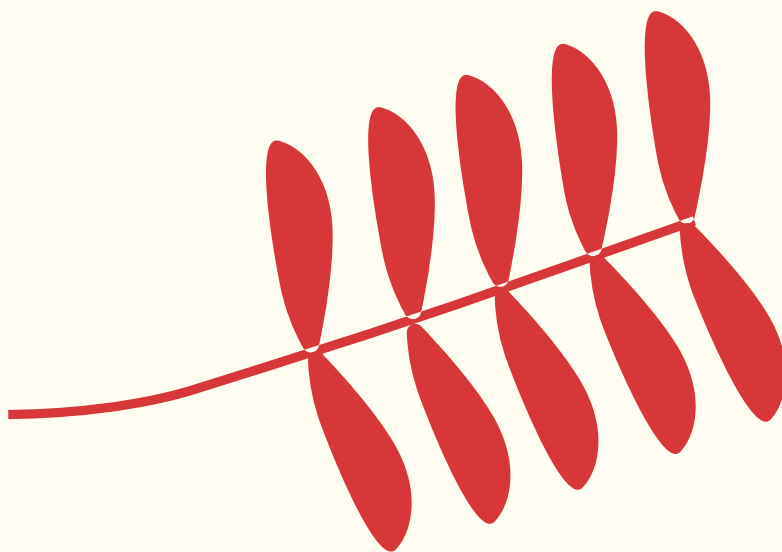

VÝROČNÍ ZPRÁVA

OBČANSKÉ BĚLORUSKO
CIVIC BELARUS

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení přátelé,
především bychom vám chtěli poděkovat za podporu, kterou jste nám v loňském roce (i předtím) poskytli. Věřte nám, prosím, že se ji snažíme využít pro oživení občanské společnosti v Bělorusku. Pokládáme to za pokračování v tradici Václava Havla a jsme přesvědčeni, že činnost našich aktivistů a stoupenců v Bělorusku přispívá k dobrému jménu naší země. Občanští aktivisté to v Bělorusku nemají snadné: prezident Lukašenko rozhodně o občanské aktivitě nestojí, byl by raději, kdyby mohl v zemi, které vládne už déle než čtvrtstoletí, nalinkovat prostě všechno a rozhodovat o všem. Dlouholeté úsilí demokratických zemí však nese své ovoce:

Chápe také, že má-li mít někde aspoň nějaké zastání před mocným ruským sousedem, musí nějak vycházet s demokratickým Západem. Zajímat se o Bělorusko a snažit se pomáhat tamním demokratům tedy má smysl – a i když se nám mohou výsledky zdát chabé, jsou aspoň nějaké. Ten nejdůležitější výsledek totiž není zvenčí viditelný. Je jím pomalá změna smýšlení aktivnější části běloruských občanů, zejména těch mladších. Jsme přesvědčeni, že naše práce má smysl, že vytrvalé krůpěje nakonec i kámen prorážejí. Proto vás prosíme o další podporu a hmotnou pomoc: čím víc nám přispějete, tím víc práce můžeme udělat pro změnu běloruské společnosti. A předem vám za pomoci podporu děkujeme.

PETRUŠKA ŠUSTROVÁ
PŘEDSEDKYNĚ SPRÁVNÍ RADY
OBČANSKÉHO BĚLORUSKA

SITUACE V BĚLORUSKU V ROCE 2019

Rok 2019 (a především jeho druhá polovina) byl pro Bělorusy v mnoha ohledech nejturbulentnější za mnoho let. Hlavními událostmi jara nicméně byly kauzy vlekoucí se ještě z roku 2018: především soud s novinářkou Marynou Zolatavou, spory o místo paměti v Kurapatech a protesty obyvatel Brestu.

Maryna Zolatava byla jakožto šéfredaktorka internetového portálu TUT.BY obžalovaná za zanedbání svých povinností - "její" redaktoři totiž neoprávněně užívali přístupu k vládní zpravodajské agentuře BelTA. Soudní řízení se Zolatavou proto vyvolalo otázky stran právní odpovědnosti médií a její případ byl většinově interpretován jako snaha přimět k jisté míře autocenzury nezávislá internetová média, jejichž význam roste a zároveň ještě nejsou ošetřena v běloruském legislativním rámci. Soud se Zolatavou nakonec nicméně dopadl nad očekávání dobře: pokutou ve výši přibližně 150 tisíc korun.

Obyvatelé Brestu také slavili velké vítězství. Každou neděli se po více než rok scházeli "krmit holuby", jak říkali své účasti na nepovolených demonstracích proti stavbě továrny na baterie v blízkosti města. Proti stavbě nakonec aktivisté sehnali přes 40 tisíc podpisů, tedy téměř desetinu všech obyvatel Brestu.

V červnu brestská administrativa po necelém měsíci provozu továrnu zastavila z důvodu ohrožení životního prostředí. Stejně silně jako lidé z Brestu se začaly ozývat i jiné různorodé skupiny, spojující se nad jednou kauzou.

Takovým příkladem by byly například Kuropaty, místo masového hrobu z doby Velkého teroru, na kterém v roce 2018 vyrostla zájezdní restaurace. Pro mnoho lidí to bylo zneuctění památky stalinských obětí. Místo tak bylo jedním z bodů střetu státního aparátu a občanské společnosti. Po celý rok jsme pozorovali represe vůči opozičním politikům, vyjadřujícím na místě úctu zemřelým, vůči aktivistům, chránícím hroby před vandalismem a antisemitismem. Na svátek všech zemřelých se v Kuropatech sešel velký dav. 17. listopadu se Bělorusku konaly parlamentní volby.

Nikoli překvapivě zaregistrovali nezávislí pozorovatelé velké množství porušování volebního řádu, opozičním kandidátům nebyly umožněny registrace k volbám, v provládních médiích docházelo k cenzuře. Co ale bylo překvapivé byla reakce běloruských občanů. Otevřeně se ozývalo volání proti podvodným volbám a největšího protestního meetingu, svolaného bloggerem NEXTOU, se zúčastnilo přes tisíc lidí.

SITUACE V BĚLORUSKU V ROCE 2019

Občanská společnost se stále častěji sjednocuje v projevech týkajících se “běloruského patriotismu”, ať už jde - tak jako v Kurapatech - o národní paměť, o jazyk, o spravedlivou reprezentaci v parlamentu či o běloruskou nezávislost na Rusku.

Na konci roku v Bělorusku nebylo důležitějšího tématu, než právě vztah Ruska a Běloruska. Bělorusko dlouhodobě těžilo z výjimečně výhodných podmínek, za nichž od Ruska kupovalo ropu. V roce 2018 Rusko nicméně začalo na Bělorusy tlačit a používat ekonomické páky k politickým cílům. Po listopadových volbách se tak více než dříve začalo mluvit o integraci. Byť by nešlo o plnou integraci Běloruska do Ruské federace, o výraznou část nezávislosti by ale Bělorusové patrně přišli. Celý prosinec se konaly masové protesty proti integraci. Lukašenkův režim, který protesty fakticky ve snaze uhájit proti Rusku národní suverenitu podporovaly, ale paradoxně proti aktivistům zasahoval, masově je pokutoval a samozřejmě zavíral do administrativní vazby.

Z roku 2019 se zdá, že Bělorusové jsou ochotni se proti svévoli státních orgánů stavět čím dál ostřeji a úspěšněji. Zároveň se zdá, především z Lukašenkovy neschopnosti z protestů za národní samostatnost vytěžit novou mobilizaci podpory svému režimu, jako by byl režim a priori nastaven proti svým občanům, ať už mu vyjadřují podporu či nikoli. Občanská společnost v Bělorusku sílí - a kádry čtvrt století starého režimu jí rozumí stále méně.

NAŠE PROJEKTY

Projekty Občanského Běloruska se dlouhodobě zaměřují na posilování občanské společnosti a samoorganizace. I z toho důvodu se v posledních letech těžiště našich projektů přeneslo z capacity building a minigrantů jednotlivých iniciativ na občanské kampaně, které mají potenciál zapojit do řešení problému podstatně více lidí. Právě ochota přijmout odpovědnost za řešení konkrétního problému (ať už jde o znečištění místního životního prostředí, nedostatečná péče o děti s fyzickým či psychickým postižením

či o památkovou péči v historickém městě či jiné téma) spíše než lobbingové tlaky na představitele státní správy, aby problém vyřešili, posilují v občanech přesvědčení, že není nutné nechat si svévolně diktovat a vše pokorně snášet. S jednotlivými organizacemi pracujeme skrze cyklus vzdělávacích seminářů a workshopů, minigranty a expertní pomoc. V neposlední řadě i skrze studijní pobyt v České republice zaměřený na nejproblematictější otázky. Důraz klademe také na networking a sdílení zkušeností a pomoci.

NAŠE PROJEKTY

500 000 lidí zapojených do občanských kampaní

podpora 4 občanských kampaní

50 účastníků vzdělávacích workshopů ze 6 iniciativ

7 účastníků finálního plánovacího workshopu

5 na míru šitých tréninků

5 monitorovacích cest

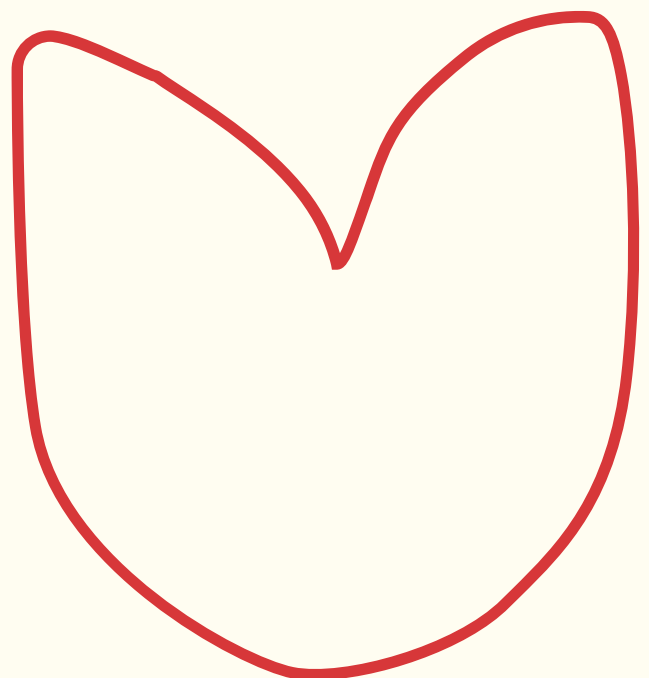
98 diagnostických a monitorovacích schůzek

přednášky pro 136 studentů SŠ a VŠ

víkendová akce pro 12 studentů

2 studijní cesty do ČR pro celkem 12 aktivistů

studijní cesta pro 6 regionálních novinářek

VEŘEJNÁ SBÍRKA

OBČANSKÉ BĚLORUSKO SPRAVUJE VEŘEJNOU SBÍRKU, KTERÁ UMOŽŇUJE RYCHLE A EFEKTIVNĚ POMÁHAT RODINÁM PERZEKVOVANÝM AKTIVISTŮ, PLATIT VYSOKÉ POKUTY ZA POLITICKOU ČINNOST A OBČANSKOU ANGAŽOVANOST.. JAKOUKOLI ČÁSTKOU, JEDNORÁZOVĚ I PRAVIDELNĚ, MŮŽETE PŘISPĚT NA ÚČET

2900120912/2010

PODPORA NOVINÁŘŮ

Občanské Bělorusko dlouhodobě podporuje nezávislé zpravodajství a publicistiku v Bělorusku, kde většina obyvatelstva čerpá své informace z provládních zdrojů či otevřeně pro-ruských dezinformačních kanálů. Kauza BelTA, která se táhla až do jara 2019, je silným precedentem. Poukazuje mimo jiné na sílící vliv internetových portálů, které zatím nejsou tak legislativně svázané jako klasická média.

V roce 2004 Občanské Bělorusko pomáhalo založit Evropské rádio pro Bělorusko (dnes Eurorádio) se sídlem ve Varšavě (a nyní i v Minsku). Stanice se snaží pokrývat od politické analytiky po hudební trendy běloruské nezávislé scény a přitáhnout tak pozornost především mladých lidí.

Občanské Bělorusko považuje za důležité také podporovat regionální novináře, na které má s pomocí Eurorádia zaměřeno několik programů

NAŠI PARTNEŘI

Občanské Bělorusko je zakládajícím členem Asociace pro podporu demokracie a lidských práv - DEMAS, ve které se sdružilo 11 českých nevládních organizací dlouhodobě se věnujících podpoře demokratizace, lidských práv a občanské společnosti v ČR i v zahraničí.

Green Network je uskupení ekologických organizací, aktivistů, iniciativ a odborníků, kteří tvoří síť, jejímž cílem je rozvoj ekologického hnutí v Bělorusku, a která má vliv na rozhodování o životním prostředí, která monitoruje a řeší otázky spjaté s životním prostředím a do tohoto procesu zapojuje občanskou společnost.

Jsme členy koalice Visa-Free Europe, která se snaží tlačit na proces liberalizace vízového režimu pro státy východního partnerství jako jsou např. Bělorusko, Ukrajina, Gruzie, Moldavsko, Arménie či Ázerbájdžán).

Je nezávislá nevládní organizace založená v roce 2011 ve Varšavě. Dlouhodobě spolupracuje s běloruskými i mezinárodními novináři s cílem překonat izolaci Běloruska a udržovala s ním spjatá témata v zorném úhlu světové veřejnosti.

NAŠI DONOŘI

The National Endowment for Democracy je soukromá, nezisková nadace, která se dlouhodobě věnuje podpoře rozvoje demokracie a demokratických institucí ve světě. Byla založena v roce 1983 a je financována Kongresem USA.

Program transformační spolupráce poskytuje ČR možnost propojovat politickou a programovou rovinu lidskoprávní aktivity. Úkolem programu je vybírat, řídit a financovat projekty a aktivity na podporu lidských práv a transformace v souladu s cíli a prioritami České republiky. Obsahem projektů je vzdělávání, šíření informací a sdílení české zkušenosti se společenskou transformací, případně jiné formy pomoci a podpory ohroženým obráncům lidských práv či obecněji zástupcům občanské společnosti. Program je budován na principu partnerství a spolupráce s občanskou společností, nevládními organizacemi, místní veřejnou správou, médií či vzdělávacími organizacemi. Forma a náplň projektů vždy reflektuje místní podmínky a specifické potřeby v přijímající/ cílové zemi. Politika podpory lidských práv a transformační spolupráce je řízena a financována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky.

TRANSITION

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2019

Náklady 2019

Kancelářské potřeby a drobný materiál	38 375,00
Cestovné zaměstnanců	8 759,00
Náklady na vysílání Evropského Běloruského rádia	3 085 000,00
Náklady na rozvoj občanského aktivismu	669 906,00
Přímá podpora běloruským občanům	561 500,00
Pronájem kanceláře ČR	80 000,00
Telefon, internet	8 505,00
Koordinace a asistence	425 660,00
Web	5 456,00
Poštovné	2 476,00
Překlady a tlumočení	5 340,00
Ekonomické poradenství	12 000,00
Audit	22 385,00
Mzdové náklady	636 031,00
Daně a poplatky	457,00
Bankovní poplatky	11 732,00
Víza	10 810,00
Členské příspěvky DEMAS	9 000,00
Kurzové ztráty	457,00
Celkem	5 593 849,00

Výnosy 2019

Tržby za služby	20 000,00
Dotace MZV	4 485 000,00
Příspěvek NED	956 531,00
Dary sbírka	6 000,00
Kurzové zisky	3 468,00
Jiné výnosy	58 694,00
Celkem	5 529 693,00
Hospodářský výsledek	-64 156,00

HLAVNÍ PŘEDSTAVITELÉ A ČLENOVÉ SDRUŽENÍ

Petruška Šustrová, direktorka
Jan Ruml, 1. vicepresident
Petr Bratský, 2. vicepresident
Martin Vidlák, revizor sdružení
Jaromír Štětina

KONTAKT

Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko
Bělohorská 266/27
169 00, Praha
Česká republika

Tel.: +420 774 522 733
E-mail: directorat@civicbelarus.eu
www.civicbelarus.eu